

Siltanen Lauri

31.3.2023

Savon Voima Verko Oy:n lausunto - Kuuleminen 1. suuntaviivoista sähkö- ja maakaasuverkkotoimintojen valvontamenetelmiksi valvontajaksilla 1.1.2024 – 31.12.2027 ja 1.1.2028 – 31.12.2031

Energiavirasto on varannut sidosryhmille mahdollisuuden lausua ensimmäisistä suuntaviivaluonnoksista. Savon Voima Verko Oy kiittää mahdollisuudesta lausua ja toteamme lausuntonamme seuraavaa:

VERKKOLIIKETOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Tulevina vuosina verkkotoiminnassa korostuu yhä enemmän myös operatiivisen toiminnan kehittäminen, samalla verkkoihin on tarve edelleen investoida voimakkaasti vihreän siirtymän mahdollistamiseksi. Tehojen kasvaminen ja tuotannon lisääntyminen jakeluverkoissa haastaa perinteisiä verkkoyhtiön prosesseja. Samaan aikaan Savon Voima Verkon osalta toimitusvarmuustavoitteiden saavuttaminen vaatii merkittäviä investointeja vielä seuraavilla valvontajaksilla.

Verkkojen kehittämistä ohjataan voimakkaasti lainsäädännöllä mm. liittämisvelvollisuuden, kehittämisvelvollisuuden sekä toimitusvarmuusvaatimusten kautta. Verkkoyhtiöillä tulee olla aito mahdollisuus toteuttaa niille lainsäädännössä asetetut velvoitteet. Energiavirastolla on sähköverkkoyhtiöiden kehittämissuunnitelmien kautta hyvä käsitys sähköverkkojen tulevasta investointi- ja kehitystarpeesta. Tätä tietoa on tärkeä hyödyntää valvontamenetelmien ohjausvaikutusten arvioinnissa.

Nyt lausuttavana olevat suuntaviivat koskevat valvontamenetelmiä vuosille 2024-2031. Tämä on kriittinen aikaikkuna, jossa on toteutettava monia vähähiilisyden tavoitteita. Vastuualueemme osalta tässä Savon Voima Verkon kyvykkyydellä investoida on merkittävä rooli. Valvontamenetelmien tulee kannustaa vihreän siirtymän mahdollistamiseksi tarvittaviin investointeihin ja siten varmistaa, ettei verkoista muodostu vihreän siirtymän ja yhteiskunnan kehittymisen pullonkaulaa. Samalla korostamme myös merkittävää, pitkälle 2030-luvulle ulottuvaa investointitarvetta jakeluverkostoon toimitusvarmuuden parantamiseksi. Toimitusvarmuuden parantamistyö on yhä kesken.

Suuntaviivaluonnoksen osalta nostamme esiin kohtia, joiden osalta emme näe yhtymäkohtaa kannustavaan investointiympäristöön, jotta edellä kuvattuja vähähiilisyden tavoitteita voidaan saavuttaa ja samalla toteuttaa verkkoyhtiölle lainsäädännössä asetetut velvoitteet.

YKSIKÖHINNAT

Suuntaviivojen lausuntoaikana yksikköhintakyselyä ei ole vielä toteutettu eikä yksikköhintojen keräämisen ja muodostamisen kaikkia merkityksellisiä yksityiskohtia ole vielä ole kuvattu. Tämä tekee suuntaviivojen kommentoinnin tältä osin varsin haastavaksi.

Suuntaviivoissa on todettu, että yksikköhintoihin ei tehdä inflaatiokorjausta eri vuosille, koska inflatio on huomioitu kohtuullisessa tuottoasteessa. Tämä ei poista sitä ongelmaa, että ilman yksikköhintoihin tehtävää inflaatiokorjausta yksikköhintojen pohjana kerättävät investointien hintatiedot eivät vastaa jakson alun tilannetta, etenkin kun hinnan muutokset näkyvät käytännössä verkon rakentamisen hinnoissa vähintään vuoden viiveellä (vuosittain hinnat sovittu ennen rakentamiskauden alkamista). Tällä hetkellä kustannusindeksien osalta tapahtuu vuosittain merkittävää nousua (8-10 %) ja tämä näkyy päivittäin toiminnassamme.

Siltanen Lauri

31.3.2023

On selvää, että yksikköhintakyselyllä kerättävät hintatiedot tulee inflaatiokorjata valvontajakson alkuhetkeen (1.1.2024), muuten verkkoyhtiöillä ei ole tosiasiallista mahdollisuutta investoida määritellyillä yksikköhinnoilla.

Suuntaviivoissa esitetään palaamista yksikköhintojen osalta aiempien jaksojen 4 vuoden päivityssykliin. Pidämme tätä hyvänä ratkaisuna.

INVESTOINTIKANNUSTIN

Uutena elementtinä suuntaviivoissa esitetään sähkön jakeluverkkotoiminnan investointikannustimeen (IKV) niin kutsuttua hyötyleikkuria. Tavoitteena on suuntaviivojen mukaan jakaa puolet investointikannustimen kannustinvaikutuksesta tasapoistoissa asiakkaille vuosittain.

Suuntaviivojen mukainen IKV ei toteuta sille asetettuja tavoitteita vaan pahimmillaan poistaa yhtiöiltä kannusteen toimia tehokkaasti. Erityisesti monivuotisten verkostohankkeiden osalta kannattavuus muuttuu merkittävästi huonommaksi, kun investointiin käytetyn rahan ja käyttöönotetun verkon osalla on pakostakin vuosittaista eri aikaisuutta.

Tekemiemme investointilaskentojen perusteella voidaan todeta, että IKV ei ole tehokkuushyödyn nopeutetun palautuksen työkalu vaan puhtaasti investointikannustimen heikennykseen kehitetty elementti. Tällaisen elementin kehitykseen tulisi tehdä huolellinen vaikutustenarviointi, jotta se johtaisi tavoitteen mukaiseen lopputulokseen. Mekanismi tulisi mielestämme siten uudelleen arvioida.

Pidämme nykyistä, 2016-2023 -jakson valvontamenetelmien investointikannustinta hyvänä ja perusteltuna ratkaisuna myös tuleviin valvontamenetelmiin. Jälleenhankinta-arvosta laskettujen tasapoistojen vuosittainen inflaatiokorjaus investointikannustimessa tulisi säilyttää. Siirtyminen yksikköhintojen päivityksessä aiemman kahdeksan vuoden päivityssyklin sijasta suuntaviivoissa esitettyyn neljän vuoden sykliin johtaisi investointikannustimessa ajantasaisempaan yksikköhintatasoon ja siten poistaisi tarpeen suuntaviivojen mukaisen hyötyleikkurin (IKV) käyttöönotolle.

VERKON RAKENTAMISEEN SAADUT TUET

Suuntaviivoissa esitetään verkon rakentamiseen saatuja tukia käsittelevään kohtaan lisäyksenä tarkennusta, että lähtökohtaisesti kyse on aina tuesta, jos jokin taho osallistuu suoraan verkonhaltijan rakentamiskustannuksiin. Suuntaviivoissa on todettu, että tuella rahoitetulle verkko-omaisuudelle ei tule saada kohtuullista tuottoa eikä tasapoistoja. Emme pidä linjauksia perusteltuina. Linjaus voi aiheuttaa nykyisin käytössä olevan varsinkin taajamissa toteutettavan tehokkaan yhteisrakentamisen loppumisen. Nähdäksemme ulkopuolisten tahojen aiheuttamien johtosiirtojen kustannusten edelleen laskutusta tai yhteisrakentamisen kustannusten jakamista ei tule valvontamenetelmissä käsitellä verkon rakentamiseen saatuna tukena. Nämä tulisi vähintäänkin yksiselitteisesti rajata tukikäsitteen ulkopuolelle.

POISTOERON KÄSITTELY

Suuntaviivojen mukaan tulevalla valvontajaksolla siirryttäisiin käsittelyyn, jossa poistoero huomioidaan kokonaisuudessaan oikaistussa taseessa, siten että poistoerosta laskettu verovelka huomioidaan korottomissa veloissa ja loppuosa oikaistussa omassa pääomassa. Tämä on selkeä epäjatkuvuus aiempiin valvontajaksoihin nähden.

Siltanen Lauri

31.3.2023

Mielestämme valvontamenetelmien tulisi olla lähtökohtaisesti veroneutraalit eikä niiden kuuluisi ohjata verkkoyhtiöitä operatiivisissa veropäätöksissä. Verolainsäädännössä poistoeron käsittelyä koskevilla säädöksillä on pyritty parantamaan pääomavaltaiten alojen kykyä investoida. Valvontamenetelmien ei tulisi ohjata yhtiöiden päätöksentekoa tähän liittyen.

Muutos aiheuttaa verkkoyhtiöiden poistoerokäsittelyyn merkittävän epäjatkuvuuden suhteessa muihin infra-alan toimijoihin.

SUURJÄNNITTEISEN SÄHKÖNJAKELUVERKON JA SÄHKÖN KANTAVERKON KEHITTÄMINEN

Suuntaviivoissa on tarkennettu Energiaviraston tulkintaa siitä, että verkko-omaisuuteen voidaan sisällyttää vain sellaiset verkon osat, joiden voidaan katsoa perustellusti eroavan liittymisjohdon tunnusmerkeistä. Suuntaviivoissa on kuvattu suurjännitteisen sähkönjakeluverkon ja sähkön kantaverkon osalta, että yksittäistä liittyjää tai yksittäisiä liittyjiä varten rakennettu johto-osuus, joka poikkeaa kustannustehokkaimmalta reitiltä, voidaan tulkita liittymisjohdoksi ja verkko-omaisuuteen voi sisältyä vain kustannustehokkaimman (lähtökohtaisesti lyhyimmän) reitin mukainen verkko.

Emme pidä tarkoituksenmukaisena, että Energiavirasto ohjaa valvontamenetelmillä verkkoyhtiöiden verkostosuunnittelua esitetyllä tavalla. Verkkoyhtiöllä voi olla useita syitä, miksi lyhin verkkoreitti ei ole kokonaiskustannuksiltaan järkevin tai ylipäätään mahdollinen.

Suurjännitteiselle jakeluverkolle ei ole vastaavia vastuualueita kuin jakeluverkoille ja suurjännitteisten jakeluverkkojen rakentamisessa korostuukin kokonaistehokkuuden huomioiminen verkon suunnittelussa, jotta vältetään säteittäistä verkkotopologiaa ja rinnakkaisten verkkojen rakentamista. Tämä on merkityksellistä myös toimitusvarmuuden näkökulmasta.

Suuntaviivojen mukaan Energiavirasto arvioi erillisen selvityksen perusteella mikä osuus verkosta voidaan huomioida osaksi verkko-omaisuutta. Edelleen suuntaviivoissa todetaan, että tämä linjaus ei vaikuta hankelupakäsittelyyn. Ymmärryksemme mukaan kyse olisi siis jälkikäteisestä valvonnasta, joka loisi merkittävän epävarmuuden suurjännitteisten jakeluverkkojen ja kantaverkon rakentamiseen. Vähintään on kohtuullista, että Energiavirasto kertoo hankeluvan käsittelyn yhteydessä näkemyksensä, voidaanko verkonhaltijan suunnittelema verkon osa katsoa osaksi verkko-omaisuutta vai ei.

Ystävällisin terveisin

Lauri Siltanen

Toimitusjohtaja
Savon Voima Verkko Oy